

Zerbait gertatzen ari

XABIER OLEAGA

DUELA hamabost egun txoko honetan nire sinadurarekin ageri zen testuak, 'A-8ko Peajea' izenburupean, ez zeukan zerikusirik egun horretarako idatzi nuenarekin. Egunkarietako erredakzioetan betidanik eta betiko dauden iratxoaren gaiztakeria horietako bat izan omen zen. Kasu honetan iratxo informatikoa ibili zen tartean eta presatuta zegoen testuaren ordean, aste batzuk lehenago argitaratutako idazkitxo, memorian gordea dirudienaz, aurreratu zen berriro ere eta bigarrenaz sartu txokoa.

Berez, Apezpikuen Konferentziako buruzagiak, Elias Yanes-ek, ETArekin hitz egin behar zela publikoki adierazi izana neukan komentariogai azkenean artxiboan geratutako artikulutuan. Geroztik, Apezpikuen Konferentziak, kidego gisa, bitartekaritza lanak betetzeko eskaintza ere egin du, eta gaiak dimentsio konfirmatua hartu du. Izan ere, Carloneko bako konferentziaren ondoren gatazkaren inguruko diskurtso publikoak beste jite bat hartu du, diskurtsoak egite bihurtzea falta bada ere.

Guzti honen isla adierazgarria da, baita ere, Hegoaldeari dagokion 'euskal gaiak' gure lurraldearen mugak eta Estatu espainiarrekoak ere behin eta berriro gainditzen dituela. Duela hiru aste 'New York Times-ek' orrialde osoko erreportaiak zekarren gutaz, lehen orrialdean iragarpen eta guzti. Handik astebetera 'Herald Tribune-n', estatubatuarra hau ere, beste erreportai luze bat zetorren gai berarekin. Duela astebete 'Le Figaro' frantziarrak Felipe Gonzalez-ek egindako elkarriketa luze bat argitaratu zuen eta azpitituluak, Moncloakoaren esanetan: «Ez da posible negoziatziorik Irlandako modura». Datuen egunotan 'The Times' astekari estatubatuar prestigioak Jonan Fernandezekin elkarriketa bat publikatu du. Zerbait gertatzen ari dela dirudi, ezta?

Habemus Papa!

ALLANDE BOUTIN

BAI horixe! Bihar, arratsaleko 8etan, datozen zazpi urte hauetan Frantziako Lehendakaria nor izanen den jakinen dugu, telebistatik ke xuria aterako denian.

Lehen itzulian ez bezala, inor ez da ausartzen bigarren buelta hontan gelditzen diren bi hautagaietarik zeinek irabaziko duen erraitera... Porrot egin baitzuten sondeo institutu guziek.

Sondeoek eta are guttiago sondeoen azterlari 'zientifikoek' hauteskundeak ez dituztela 'egiten', bai ordea populuak, frogatu zen berderen. Hauteskunde kanpainaren bigarren kapitulu hontan, isildu dira beraz inkestaren 'adituak', eta azkenian, hautagaiak entzun ditugu! Ainitzek espero zuten debatea ere izan zuten joan den asteartean. Batzuek ez dute iritzi onik izan, zibilizatu egi izan baitzen eztabaida.

Arazo nagusiak aipatzerakoan bi politikariren artian alde gutti zela zirudielarik. Bertze batzuek aldiz politika egiteko modu berritatz hartu dute telebistako eztabaida: irainik gabe, etsaia ez den adbersario politikoa errespetatuz, norberaren programa aurkeztuz.

Hala ere biharramunean, mitinetan, ohizko kritikei ekin diete bi hautagaiek, militanteak berotu behar baitira, telebistako entzunikus-leak berriz, konbentzitu eta erakarri... Oro har zapore gehiegirik gabeko kanpaina izan dugu, gelditzen diren bi indar politikoen ordezkariak azken 14 urte hauetan poderean egon zirenez, ezin zituzten biharramun alaiak kantatu... Sobera pasionerik gabe, bihar bi zatitan banatuko da Frantzia, bere burua hautatzerakoan. Edozoin aukeratu arren, 'denena' izan beharko duen Lehendakariak lehen bait lehen 3 milioi langabetu eta 5 milioi pobreen arazoei aurre egin beharko die, Frantses gizartea leher ez dadin.

ERATZA

Haizea norat, zapiak harat

Lehen, gorriak omen ziren. Edo xuriak. Ba omen ziren gorriak, eta ba, omen ziren xuriak. Gorriak zirenak ez omen ziren xuriak. Eta xuriak, ez zitaizkeen nihundik ere izan gorriak. Ez eta ere gorriak, eta ez ere zuriskak.

Bainan, denborak jin, denborak joan, koloreak ere histu dira. Eta orai, haizea norat, zapiak harat dabilta, alderdika. Alde-erdika. Edo erdi-aldeka. Aldeak erdika. Ah, barkatu! Abertzaleak ez ditut aipatu. Alta, ez naiz berriz hasiko. Nola kontu ber-berak diren, berriz irakur ezazu: 'ezker eskuin...'.

Zeren eta, batzu ala beste, hautesleen boza eske dabilztanean, saski beraren barnean sar ditzazke. Eta saskitra hori ontsa inarrosi eta, batzuen ala besteen barnetik entzun dezakegun bakarra da: bozak bil, bozak bil, bozak bil, bozak bil... Hara. Eta zuk lista berrian parte hartu nahi zinuela? Zerbaiten aldatzeko esperantzaz edo?... Ez amentsik egin: Ez dut

HEMEROTEKA

uste saskitra hortako hun zirenik. Zure iritziak mugatuegiak dira eta zure erranak oldartsuegiak. Aldiz saskitra hortan, haizea norat, zapiak harat.

HENRIETTE AIRE

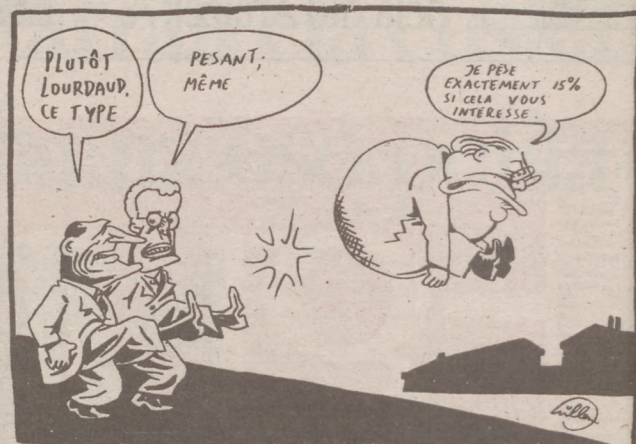
Bertsulariak molde berrian?

Aldakuntza haundi bat ere sendi da gaur egun koblarik gazteak badatozelakotz batipat, mutiko ala neska (bereziki hegoaldean) gehien batean eskolaren eraginez.

Garaiak aldatzen ari direlako marka, bainan ber denboran jendeen ohidurak ere dira aldatu.

Etxeko telebista leihoak zenbat ez dio arrotatu kanpoko zinema gelari?

Berriz gure bertsuetara jiteko, hari hortarik so eginez dugu zenbait elkartekidek pentsatu: bertsularen joera berri baten bultzatzeak beharbada balioko lukeela. Diferentzia haundi batekin halere goragoko konparaketa hoi en ondian: guk ez diotegu orai arte

Astun samarra, morroi hau. Baita pisutsua ere. Nire pisu zehatza % 15ekoa da, jakin nahi baduzue.

WILLEM / LIBERATION

erabilitako molde klasikoeri dremendeko trabarik ezarri nahi. Eta horien aintzina segitzearen alde gira gainera.

Idea nagusia haxe dugu: Nunbait euskal besta girorik baldin bada, han dukeela balio bertsu giro gehigarri baten sartzeak, jendeak ukan dezan gisa hortan paradarik errexena bertsu soiotxo baten preziazteko eta gozatzeko. Hasteko, gure elkarte prest dago holako ekitaldiak sustatzeko:

Hiru bertsulari igor detzazke,

oren bat bertsuren segurtatzera gai emaila batekin; artixtenordaintzea bere gain har lezake usaiak kanpoko lekua den ber (erabakia urte-aldi batentzat mugaturik dugu hastean). Haatik zerbitzu horren truk serioasunaren baldintzak eskatuko ditugu: —Lekuko norbaiten laguntzaz bertsu gaiak prestatzerakoan. Erreklama normal baten segurtatzea. —Sala edo plaza zono muntadurekin.

FERMIN MIHURA

ZUZENDARIARI

Euskaraz ezin ezkontzea

Alfredo Jaime, Iruñeko alkatearen erabakiz erresuma zaharreko hiriburuan ez dago ezkontza zibilik euskaraz egiterik. Horretarako aipatu den arrazoi-aitzakia haxe da: han Nafarroako hizkuntza ofizial hori dakien funtzionariak ez izatea. Jaime del Burgo jaunak maiatzaren 2an ETB2an esandako hitzak sinetsiz gero, hots ez berak ez bere alderdiak ez dutela inolako sentimendu antieuskaldunik, erabaki horretan ez genuke ikusi behar nafar euskaldunen aurkako joera iraingarrik. Duela hamar bat urte Bartzelonara inbitatu ninduten, eztei batera. Emaztegaia katalana da eta senargaia, aldiz, bertokoa, eta euskaldun asko joan gintzaizkion poz-egun horretan laguntzera. Ohore handiz, zeremoni burua, nor eta Pasqual Maragall jauna izan genuen, Bartzelonako alkatea, neskaren familiaren adiskide mina bera. Hark, gutxien espero genuenean «Ongi etorri Bartzelonara!» edo batekin agurtu gintuen. Kortesia fin hura zinez eskertu genion, eta izan zen, konfidantzak bultzaturik, bere alderdikide Txiki Benegasi euskarazko eskolak ematera animatu nahi izan zuenik ere.

Ene ustez zeremonia laikoan ezkontzaileak

esan behar dituen hitzak ez dirateke horiek baino askoz ere gehiago. EGA diplomarik ere ez da behar Bai eta Ez hitzek zer esan nahi duten jakiteko. Euskarazko grafiak ez du, bestalde, irakurtzeko aparteko zailtasunik, ingeles edo frantses textuekin alderatuz gero. Seguraski neke handiago izan zuen Allik Oñatin, Euskaltzaindiaren omenez irakurri zuen hitzaldi luzea burutzean. Horregatik pentsatzen dut, ezkontza bat euskaraz egiteko, ez dela behar borondate on pixkat eta ezkon-gaienganako errespetu eta begikotasun apur bat besterik, eta hori espero izatekoa dute iruindarrek beren alkateagandik, are gehiago, Amaiurrera ez doan arren, diotenez, semea ikastolara daramala egia badin bada behintzat. Euskaraz heldu zaizkigun lehenbiziko ezkontza-formulak oro Nafarroakoak dira. Horregatik tamalgarria da, are arrazoi deitoragarragoengatik, behialako «Nik, Maria, hartzen zaitut neure emazte eta esposatzat... eta Nik, Joanes, hartzen zaitut neure senar eta esposatzat...» haiek, 1505ean jadanik erabiliak, gure egunotan etenik gelditzea, «euskararen aurka deus ez duten pertsona batzuegatik».

XABIER KINTANA

Bilbo

Zorroagako ikasle presoekin bat

Presoen eskubide bat ikasi ahal izatea da, bainan euskal preso politikoei eskubide honen ezabaketa baino egoera latzagoan daude. Hori dela medio frantziar estatuko espetxeetan dauden euskal preso politikoei gose greba bati ekitea erabaki dute. Frantziar estatuko beste euskal presoak bezala, gure ikaskide diren Jose Mari Dorronsoro eta Pakito Mujika Garmendiak egunero jasaten dituzte ziegetan preso arriskutsuen erregimen berezia (DPS, Espainian FIES bezala ezagutua), janari intoxikazioa, jipoiak, isolamenduak...

Guzti honengatik, Zorroagako presoen aldeko taldeak presoekiko elkartsuna adierazi asmoz, asteburuan Parisera egingo den martxara deitzen dugu eta era berean psikologia, pedagogia zein filosofiako fakultatean itxialdi eta baraualdi bat egingo dugu.

Ikastea eskubide bat delako, klasean nahi ditugu!

ZORROAGAKO PRESOEN ALDEKO TALDEA
Donostia

GAIA JARRITA

Udal euskaldunen eguna

Euskal udalei bihar Bermeok edeiko die atea, toki berean biltzeko asmoz guztien borondatea. Ez dut ulertzen beste batzuk duten jarrera tristeia. Pekatu al da Euskal Herrian euskaraz hitzegitea?

ZIHARA ENBEITA

Egunkaria

Batzorde Parekidea: 72564 E / Lege Gordailua: SS 8000

OJD IKUSKATUTAKO HEDAPENA

Administrazio Kontseiluko Lehendakaria: MARTIN UGALDE

Kontseilu Editorialeko Zuzendaria: JOAN MARI TORREALDE

Kontseilari Ordezkarria: IÑAKI URÍA

Zuzendaria: MARTXEO OTAMENDI

Gerentea: FERMIN LAZKANO

Publizitatea: MARI JOSE SARASA

HELBIDEAK

Egoitza nagusia: Gudarien etorbidea, z/g / 20140 Andoain

☎ 300 222 / Erredakzio faxa: 300 255 / Publizitateko faxa: 300 707

Araba: San Antonio, 20-1. ezker. / 01005 Gasteiz / ☎ 23 38 72 / Faxa: 23 38 72

Nafarroa: Iratxe Monastegia, 45-13. esk. / (Iruntzi dorrea) / 31011 Iruñea

☎ 17 80 7879 / Faxa: 17 80 77

Bizkaia: Zabalburu Enparantza, 2-1. ezker. / 48003 Bilbo

☎ 410 40 46 / Faxa: 410 37 15

Lapurdi / Nafarroa Beherea / Zuberoa: Pannecau 14, 1 / 503 Pasaia

kutxatila, / 64100 Baiona / ☎ 59 59 35 75 / Faxa: 59 25 75 11